

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Корнієнко Дмитро Богданович, 1985 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2008 році Тернопільський національний економічний університет за спеціальністю «Економіка підприємства», виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.126, утворена наказом Західноукраїнського національного університету від 17 червня 2026 року № 404, на підставі рішення Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 10 від 17 червня 2026 року), у складі у складі:

Голови спеціалізованої ради – разової Собко Ольги Миколаївни, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету

Рецензентів – Сохаської Олени Миколаївни, доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету

Карась Олени Сергіївни, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету

Офіційних опонентів – Чалої Вероніки Сергіївни, доктора економічних наук, професора, професора кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин Українського державного університету науки і технологій

Яценко Ольги Миколаївни, доктора економічних наук, професора, в.о. завідувача кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу, професора Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

на засіданні 14 серпня 2026 року разова спеціалізована вчена рада прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» Корнієнку Дмитру Богдановичу на підставі публічного захисту дисертації «Формування глобальної системи торгівлі відходами» за спеціальністю 051 – «Економіка».

Дисертацію виконано у Західноукраїнському національному університеті, м. Тернопіль.

Науковий керівник – Зварич Ірина Ярославівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Робота містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, спрямованих на розв'язання конкретного наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування формування глобальної системи торгівлі відходами, визначення закономірностей розвитку міжнародних потоків вторинної сировини та розроблення стратегічних напрямів інтеграції України у світову систему торгівлі відходами. Дисертацію виконано державною мовою та оформлено відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України. Обсяг основного тексту, структура та зміст дисертації відповідають вимогам чинного законодавства, освітньо-науковій програмі та специфіці спеціальності 051 – «Економіка».

Наукова новизна одержаних результатів

вперше:

розроблено концептуальні засади формування глобальної системи торгівлі відходами як важливої складової міжнародної торгівлі, у межах яких вторинну сировину визначено як стратегічний ресурс розвитку циркулярної економіки; обґрунтовано основні інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі вторинною сировиною та визначено вплив податкових, інституційних і регуляторних механізмів на розвиток світового ринку відходів.

удосконалено:

- теоретико-методичні підходи до оцінювання наслідків функціонування глобальної системи торгівлі відходами з урахуванням економічних, екологічних та інституційних чинників розвитку циркулярної економіки;
- наукові підходи до визначення циркулярних хабів у глобальній системі торгівлі відходами та запропоновано використання статистичних даних міжнародної торгівлі як інструменту моніторингу достовірності інформації щодо обсягів переміщення і перероблення вторинної сировини;
- методичні підходи до аналізу трансформації міжнародних потоків торгівлі відходами після запровадження Китаєм політики «Національний меч», що дозволило визначити нові напрями переміщення вторинної сировини та оцінити їх вплив на розвиток світової циркулярної економіки;
- методичні підходи до кластеризації країн Європейського Союзу за показниками експорту та імпорту вторинної сировини, що дало змогу визначити особливості формування регіональних центрів перероблення відходів та оцінити ефективність їх функціонування.

набуло подальшого розвитку:

- теоретико-прикладні засади формування інституційного забезпечення системи торгівлі відходами в Україні шляхом гармонізації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу, розвитку інфраструктури поводження з відходами, створення кластерів циркулярної економіки та запровадження економічних стимулів;
- стратегічні напрями інтеграції України до глобальної системи торгівлі відходами, що передбачають розвиток циркулярної економіки, цифровізацію управління потоками відходів, удосконалення державної політики у сфері поводження з відходами та посилення інституційної спроможності.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертаційної роботи. Основні наукові результати дисертації викладено у 5 наукових працях, з яких 5 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, включених до Переліку наукових фахових видань України, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

Крім того, здобувач є автором 4 публікацій апробаційного характеру, опублікованих у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій. Усі наукові публікації відповідають вимогам пунктів 8 та 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), та відображають основні наукові результати дисертаційного дослідження, а саме:

1. Драпак Т.І., Корнієнко Д. Б. Нові технології, що підтримують перехід до циркулярної економіки в ланцюжку створення вартості пластикових матеріалів. Збірник наукових праць «Економічний простір», № 189, 2024. С. 179–185. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-33>.

2. Драпак Т.І., Корнієнко Д. Б., Баб'яр В.П. Трансформація економічних, фінансових та продуктивних систем пришвидшує перехід до сталого розвитку. Економічний науково-практичний журнал «Сталий розвиток економіки», № 4 (51), 2024. С. 199–205. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-29>.

3. Корнієнко Д. Б., Романюта Е. Е., Цзяньфу Є. Challenges of China's Foreign Direct Investment under the «Belt and Road» Initiative in the Post-Pandemic Era. Причорноморські економічні студії. Науковий журнал. Випуск 88. 2024. С. 31–35. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.88-5>.

4. Корнієнко Д. Б. Глобальний економічний простір у добу цифрової екологізації: виклики та перспективи. Інноваційна економіка. 2025. № 2 (102). С. 84–90. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.2.9>.

5. Корнієнко Д. Б., Зварич І. Я. Стратегічний аналіз міжнародної торгівлі відходами: Німеччина та Італія як парадигми інтеграції України в європейську циркулярну економіку. Економіка та суспільство. № 83. 2026. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-38>.

6. Драпак Т.І., Бродовська О.Г., Корнієнко Д.Б., Баб'яр В.П. Побудова кращого майбутнього за допомогою стійких інвестицій: висновки нещодавніх досліджень. Матеріали мультидисциплінарного наукового часопису «Нотатки сучасної науки», № 14, 2024. С. 12–13.

7. Корнієнко Д.Б. Міжнародна торгівля біовідходами в Німеччині. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 43–45.

8. Корнієнко Д.Б. Торгівля біологічними відходами в Німеччині: виклики та перспективи міжнародного співробітництва. Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (24 квітня 2025 р.). Тернопіль, 2025. С. 90–94.

9. Корнієнко Д.Б. Біологічні відходи в Європі. Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (26 квітня 2024 р.). Тернопіль, 2024. С. 95–97.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Голова ради: **Собко Ольга Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету.

Рецензент: **Сохацька Олена Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Зауваження:

1. У першому розділі дисертації автором ґрунтовно досліджено теоретичні засади формування глобальної системи торгівлі відходами. Водночас доцільним було б ширше висвітлити еволюцію міжнародних підходів до розвитку циркулярної економіки та більш детально охарактеризувати сучасні тенденції трансформації світового ринку вторинних ресурсів (п. 1.1–1.2, с. 19–45).

2. У роботі достатньо уваги приділено питанням розвитку міжнародної торгівлі відходами, однак окремого розгляду могли б набути сучасні цифрові інструменти простежуваності руху відходів, використання цифрових платформ, електронних реєстрів та технологій штучного інтелекту для підвищення прозорості міжнародного обігу вторинної сировини.

Рецензент: **Карась Олена Сергіївна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

Зауваження:

1. Автором обґрунтовано роль міжнародної торгівлі відходами в умовах переходу до циркулярної економіки. Разом із тим, доцільно було б більш глибоко проаналізувати потенційні ризики ринкових дисбалансів, пов'язаних із коливанням попиту на вторинну сировину та змінами регуляторної політики провідних країн.

2. Автором здійснено комплексний аналіз циркулярних економічних індикаторів як інструменту оцінювання міжнародної торгівлі відходами. Доцільним було б розширити аналіз та детально обґрунтувати методологічну узгодженість використаних індикаторів, а також їхню порівнянність між різними країнами та часовими періодами.

Опонент: **Чала Вероніка Сергіївна**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин Українського державного університету науки і технологій.

Зауваження:

1. Позитивно оцінюючи проведений автором аналіз тенденцій розвитку глобального ринку відходів та ролі окремих країн у міжнародних потоках вторинної сировини (п. 2.2, с. 76–82), вважаю, що дослідження могло б бути посилене більш детальною оцінкою впливу макроекономічних чинників, зокрема рівня економічного розвитку, промислової спеціалізації та технологічної спроможності країн на формування моделей участі у міжнародній торгівлі відходами.

2. Використання у роботі сучасного аналітичного інструментарію дозволило автору визначити особливості функціонування глобальної системи торгівлі відходами (п. 2.3, с. 82–107). Разом із тим, перспективним напрямом подальшого розвитку дослідження могло б бути застосування економіко-математичного моделювання для кількісної оцінки взаємозв'язків між розвитком циркулярної економіки, обсягами міжнародної торгівлі відходами та показниками економічної ефективності.

3. Запропоновані автором напрями інтеграції України у глобальну систему торгівлі відходами (п. 3.2, с. 122–129) мають важливе практичне значення. Водночас окремі рекомендації могли б бути доповнені більш детальним розкриттям механізмів їх реалізації в умовах післявоєнного відновлення, зокрема щодо інституційного забезпечення, залучення інвестицій та розвитку відповідної інфраструктури.

Опонент: **Яценко Ольга Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу, професор Київського національного університету імені Вадима Гетьмана.

Зауваження:

1. Позитивно оцінюючи проведений автором аналіз міжнародних потоків відходів для перероблення та визначення ролі окремих країн у глобальній системі вторинної сировини (п.2.2. С. 76 – 81), вважаю, що дослідження могло б бути додатково посилене більш детальною оцінкою економічних ефектів міжнародної торгівлі відходами, зокрема її впливу на формування доданої вартості, інвестиційні процеси та розвиток переробної промисловості.

2. Використання автором методів динамічного та кластерного аналізу (п.2.3. С.82 –104) дозволило виявити структурні особливості розвитку ринку відходів у країнах ЄС-27. Разом із тим, перспективним напрямом подальшого дослідження могло б бути застосування прогнозних моделей для оцінювання майбутніх тенденцій розвитку міжнародних потоків вторинної сировини.

3. Запропоновані у дисертації стратегічні напрями посилення позицій України у міжнародній торгівлі відходами мають практичну цінність (п.3.2. С122 – 128., п.3.3. С. 129 – 134). Водночас окремі положення могли б бути доповнені більш детальним визначенням механізмів фінансового забезпечення, інвестиційного супроводу та організаційних умов їх реалізації.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає,

«Утримались» – немає.

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.126 присуджує Корнієнку Дмитру Борисовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 – «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Ольга СОБКО